1855. TWEE EN DERTIGSTE JAARGANG. N°. 96.

PROVINCIALE DRENTSCHE EN ASSER COURANT.

De uitgave dezer COURANT geschiedt **Woensdag** en **Zaturdag**. De prijs is per *drie maanden* te Assen *f* 1.85, buiten Assen franco per post *f* 2.00.

ZATURDAG 1 DECEMBER.

De prijs der Advertentien is van 1 tot 5 regels **f 1.00** en voor elken regel meer **15** cent, behalve 35 cent zegelregt.

Bij deze Courant wordt een BIJBLAD gratis uitgegeven. Blad. 65—72.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente Assen, doen te weten:

1o. dat door den Raad dier Gemeente in deszelfs vergaderingen van 26 Junij en 6 October j. l. is vastgesteld, dit:

Reglement voor 't Gijmnasium te Assen.

Art. 1. Het Gijmnasium is gesplitst in twee afdeelingen. De eerste afdeeling is bestemd tot het opnemen van kwekelingen voor het zoogenaamd Hooger Onderwijs en den eigenlijken geleerden stand.

Daarin worden onderwezen: Latijn en Grieksch met de geschiedenis der Letterkunde van beide die talen. Fabelkunde, oude en nieuwe geschiedenis. Aardrijkskunde oude en nieuwe, Cijferkunst, Stel en meetkunst,- voorts Fransch, Hoogduitsch, Engelsch en de Moedertaal.

De tweede afdeeling heeft ten doel de opleiding van jongelieden voor de Academien te Delft en Breda, en voorts in 't algemeen de voorbereiding tot iedere betrekking of stand in de Maatschappij, waarvoor het gewoon lager onderwijs niet voldoende is en echter dat, 't geen den eigenlijk gezegden geleerde voorbereidt, niet gevorderd wordt.

In die afdeeling worden onderwezen Fransch, Hoogduitsch, Engelsch en de moedertaal met de daarbij behoorende geschiedenis der Letterkunde, Fabelkunde, Aardrijkskunde, geschiedenis des Vaderlands, oude geschiedenis in overzigt, de nieuwe meer uitvoerig, voorts de reken- stel- en meetkunst met de beginselen der Natuurkunde.

Art. 2. Geen leerling kan op het Gijmnasium worden toegelaten, dat van wien bij voorafgaand examen zal gebleken zijn, dat hij wel bedreven is in het lezen, schrijven en de beginselen der Nederduitsche taal, van het rekenen de aardrijkskunde en van de Vaderlandsche geschiedenis. Hij zal in den regel den ouderdom van twaalf jaren moeten hebben bereikt.

Art. 3. Tot het afnemen van dit examen zal, na voorafgaane kennisgeving, ten minsten tweemaal 's jaars, telkens voor den aanvang van den halfjarigen cursus worden gevaceerd door eene Commissie van drie leden, daartoe door den Raad op voordragt van Burgemeester en Wethouders benoemd:

De Rector zal het vierde lid dier Commissie zijn, doch daarin slechts eene raadgevende stem hebben.

Zij zal aan de toegelatene bewijzen van toelating uitreiken en aan het Collegie van Curatoren schriftelijk daarvan kennis geven en tevens mededeelen, in welke klasse de leerlingen naar haar gevoelen zouden behooren geplaatst te worden.

Art. 4. Er zijn drie vacantien:

1o. gedurende zes weken, in den zomer, in den regel van 15 Julij tot ultimo Augustus.

2o. gedurende veertien dagen, in het laatst van Dec. en 't begin van Januarij.

3o. gedurende acht dagen voor en na Paschen.

Art. 5. Een Collegie van Curatoren, drie in getal, door den Raad benoemd, heeft van wege het Gemeente-bestuur het toezigt over 't Gijmnasium, en draagt bepaaldelijk zorg, dat het onderwijs ingerigt zij op den voet als bij dit reglement voorgeschreven.

Daartoe zullen zij het Gijmnasium bezoeken en het houden der lessen bijwonen ten minsten tweemaal 's jaars.

Art. 6. Tweemalen 's jaars, zal ten overstaan van Curatoren een examen worden gehouden in alle vakken van het onderwijs.

Een dier examens, en wel dat aan het einde van het schooljaar, in de maand Julij zal zijn openbaar.

Na afloop daarvan zal de rector aan Curatoren de leerlingen voordragen, die naar zijn gevoelen, behooren te worden bevorderd.

Die bevordering zal mede in het openbaar door Curatoren plaats hebben op den dag van het examen of den daaropvolgenden dag.

Curatoren doen na afloop van dit openbaar examen aan den Raad verslag van den staat van het Gijmnasium.

Het andere examen zal gehouden worden in de maand December onmiddellijk voor de Wintervacantie.

Daarbij zal op voordragt van den Rector bevordering kunnen plaats hebben.

Art. 7. De Rector van 't Gijmnasium en de overige leeraren worden door den Raad aan Zijne Excellentie den Minister van Binnenlandsche Zaken ter benoeming voorgedragen, op eene aanbeveling van minstens twee personen voor elke vacature door Heeren Curatoren, die den rector vooraf raadplegen ten aanzien der overige leeraren. Die leeraren zullen moeten hebben de bevoegdheid tot het geven van Onderwijs bij de wet of algemeene verordeningen gevorderd.

Art. 8. De rector regelt het onderwijs waarnaar de leerlingen zich behooren te gedragen.

Art. 9. Het minerval voor beide afdeelingen bedraagt twee en vijftig gulden voor leerlingen wier ouders in de Gemeente wonen, honderd vier gulden voor alle overige.

Dat minerval behoort uitsluitend aan den Rector, het wordt bij vierendeelen 's jaars gerekend en betaald.

Art. 10. De leerling, die zich zoodanig te buiten gaat, dat des Rectors gewone tucht niet toereikend is, zal gedurende een bepaalden tijd of voor altijd van het Gijmnasium kunnen worden verwijderd.

Tot die verwijdering zal door Curatoren worden besloten na den Rector te hebben gehoord.

Gedaan in de openbare vergaderingen van den 26 Junij en 6 October 1855.

De Burgemeester,
(get.) H. J. OOSTING.
De Secretaris,
(get.) KIJMMELL.

2o. dat Z. Exc. de Min. van Binnenl. Z. bij dispositie van 9 Nov. jl. No. 134, 5 afd. dat reglement namens den Koning heeft goedgekeurd en die inrigting onder de erkende Gijmnasien opgenomen.

ASSEN, 19 November 1855.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
De Burgemeester,
H. J. OOSTING.
De Secretaris,
KIJMMELL.

OVERZIGT DER BELANGRIJKSTE GEBEURTENISSEN.

30 Nov.

De groote vraag van den dag, die alle gemoederen bezig houdt is nog altijd de vraag: wat deed Canrobert te Stockholm en slaagde hij in 't geen hij er te doen had.

Men weet het — de Fransche pers verzekert, dat Canroberts zending ten doel had, om Zweden voor het Westen te winnen en tevens dat hij dat doel bereikte, en de Engelsche, steeds veel sterker in hare uiting van vrees en hoop, van goedkeuring en misnoegen, bezegelde de verklaring der Fransche pers in de sterkste bewoordingen.

Zoo als altijd — die te hard loopt wordt moede voor hij aan den eindpaal komt. De Fransche en Engelsche pers, met koning Oscar onder de armen galoppeerende, ziet daar op 't onverwachts zich door de *Morning Post* te gemoet treden, met de zeer nuchteren verklaring: Canrobert ging naar Stockolm alleen om de wereld te bewijzen, dat Frankrijk en Zweden innig bevriend zijn. Er is dus niet over eene alliantie onderhandeld en eene naamteekening kwam bijgevolg in 't geheel niet te pas.

Dat zegt de *Morning Post*, maar hij wordt niet ten volle geloofd. Die meer weten dan de straatslijpers blijven verzekeren, dat Canrobert wel degelijk eene politieke zending had en die gelukkig volbragt.

Die nu weten wil waarin die zending bestond, zal verstandig doen met geduldig te wachten op nadere en betere tijdingen.

De toespraak des keizers van Frankrijk blijft steeds de openbare aandacht van geheel Europa bezig te houden. De hoofdvraag is, wat meende de keizer?

Een bewijs, dat de zoo geroemde duidelijkheid van dit gewigtig document, toch nog niet duidelijk genoeg was, om onder elks begrip te vallen.

Men leest dus „tusschen de regels in," en wat er dan al gelezen wordt is ligt te begrijpen. Intusschen zal ook deze zaak spoedig aan haar eind komen, als het waar is wat wordt gezegd, dat de Fransche Regering door den Minister van Buitenlandsche zaken eene circulaire aan al de Fransche diplomaten heeft gezonden, waardoor 's Keizers, in veler oog onheilspellende woorden, zeer vreedzaam worden toegelicht.

De Engelsche bladen stappen steeds gelaarsd en gespoord op het oorlogsveld, doch Lord Palmerston vreest toch voor een te vredelievende geest bij het Parlement. Hij zou dit dientengevolge willen ontbinden. Mogt het echter nog nader blijken, dat de natie een weerzin in den oorlog kreeg, dan zal hij de zeilen reeven, want hij wil kapitein op het schip van staat blijven, zoo wel met het pistool als met de palm des vredes in de hand.

Pruissen blijft steeds krachtig en Oostenrijk geslepen neutraal. Dit laatste denkt: ik heb de Donau-Vorstendommen en het zegt: niemand zal mij daaruit verjagen. Oostenrijk heeft dus iets goeds, zonder bloedstorting. Het kostte wel geld, maar het heeft toch waarde voor dat geld. Spoedig echter zal het blijken, dat het Westen ook aanspraak heeft op den buit! Turkije mag zien hoe hij verdeeld wordt, als een vierde de magt ontbreekt om dit te beletten, en dat is keizer Alexander II.

Deeling van gemeenschappelijk goed was van Adams-tijden at eene bijkans onopdroogbare bron van nijd en twist en strijd.

In Spanje harrewart men steeds over de nieuwe Constitutie. Wie weet of er, als zij gereed is, niet iemand komt, die al de artikelen doorhaalt met de punt van zijn degen!

Van het Sebastopol's bal te Madrid verneemt men niets meer doch de Hertog der Overwinning verklaarde onlangs, dat, als Spanje het Westen eindelijk zou te hulp komen het dit doen zou, zonder daarvoor één man bij den vreemde te werven, zonder één schip te huren en zonder één reaal vergoeding te vragen.

Echt Spaansche grootspraak!

De koning van Portugal arbeidt veel en ontwerpt zelfs een wet op het lager onderwijs. 't Was welligt niet kwaad, dat men hier te lande met eene nieuwe organisatie van dezelfde gewigtige aangelegenheid wachtte, tot dat het ontwerp van zijne Portugeesche Majesteit openbaar is gemaakt.

De koning van Napels blijft nog altijd onwillig tegen het Westen en men moet hem als 't ware dwingen tot elke genoegdoening, die men van hem eischt.

Denemarken zit in „duizend vreezen." Canrobert vraagt welligt hulp tegen Rusland en broeder Jonathan weigert den Sond-tol. Wat te doen? Met Canrobert of liever met het Westen is niet te spotten en N. Amerika heeft dikwijls wonderlijke manieren. Zal het partij kiezen tegen Rusland? Maar Amerika is wel met den kolossus. Zal het broeder Jonathan, de jongeling vol kracht en moed, tot vijand maken? Zal het Engeland en Frankrijk te hulp roepen? Het weet en hoort van Griekenland en Turkije hoe de vriendschap van het Westen knelt! Het beste is geen tol te krijgen, maar het kapitaal door den tol gerepresenteerd? Zeer naïve vraag aan hen, die beweeren den tol niet schuldig te zijn!

Ziedaar het belangrijkste politiek nieuws. Het is weinig, omdat het begint te winteren. Het zwaard is in de schede gestoken, maar de pen is in functie. Zij zal de lange avonden verkorten door menig opmerkelijk verhaal en door veel, zeer veel verdichtselen!

Tot toegift de jongste berigten van het tooneel des oorlogs en een brief uit Odessa:

Het Fransche eskader, onder den admiraal Bruat, en bestaande uit 14 vaartuigen, was den 16en van Constantinopel vertrokken. Den admiraal Bruat was het echter niet beschoren zijn vaderland weder te zien, aangezien hij den 19e, des middags ten drie ure, aan een aanval van cholera overleed.

Het Engelsch eskader was den 18e in de Bosphorus gekomen, onder bevel van den admiraal Stewart; en moest binnen veertien dagen naar Malta vertrekken. Admiraal Lyons was met de noodige vaartuigen, tot handhaving der blokkade in de zwarte zee gebleven.

In het onlangs aangekomen Engelsch Duitsch legioen komen vele ziektegevallen voor, doch het gerucht dat te Gallipoli de cholera was uitgebroken, wordt ten volle tegengesproken.

Uit de Krim is geen nieuws!

De noordelijke forten van Sebastopol schieten met gloeijende kogels en worden door de geallieerden beantwoord, die vooral spoed maken met de slooping der stad.

Uit Odessa schrijft men van 10 November aan de *Oester. Ztg.*:

„Men deelt ons uit een Russisch oogpunt een algemeen overzigt mede van de krijgsverrigtingen sedert de inneming van het Zuidelijk Sebastopol, gesteld door den staatsraad von Kotzebue, hoofdcommandant der militaire kanselarij van vorst Gortschakoff. Dit stuk luidt als volgt:

„Het is zeer moeijelijk de oogmerken der geallieerden te vatten, sedert onze troepen het zuidelijk Sebastopol verlaten hebben. Naar hunne operatien te oordeelen, moet men toegeven dat zij, vertrouwende op hunne meerdere kracht, den spoed en het gemak, waarmede zij van het eene punt naar het andere groote troepen afdeelingen kunnen overvoeren, van plan geweest zijn ons leger te dwingen eerst de Noordzijde van Sebastopol en daarna de geheele Krim te ontruimen.

„Hunne eerste onderneming was eene beweging, ten doel hebbende onzen linker vleugel, in de sterke stelling welke wij op de hoogte van Mackenzie in het Noordelijk gedeelte van Sebastopol en in de vlakte van Baidar bezitten, om te trekken. Met dit doel hebben zij een corps van 20 a 30.000 man in de vallei van Baidar, waaruit wij ze niet behoefden te verjagen. Zij versterkten de hoogten welke die vallei scheiden van de door onze troepen bezette stellingen, legden op die hoogten een weg aan in de rigting van den boven-Belbeck, en toen zij de rivier waren genaderd bezetten zij de dorpen Tota-Sala en Jeni-Sala.

„Ongetwijfeld waren zij voornemens zich te overtuigen of er een doortogt door de naburige valleijen bestond, om in de Katcha- of de Almavallei door te dringen en van daar op Baktchi-Serai aan te trekken, Maar den dag na hunne aankomst in de vallei van Baidar bemerkten zij, dat in plaats van de zwakke voorhoede, die zij voor zich uit ontwaard hadden, de Russen een aanzienlijke strijdmagt, bestaande uit infanterie en kavallerie, te Airgul, eene bijna onaantastbare stelling, bijeengetrokken hadden, dat sterke kavallerie-detachementen, door de naburige vallei naar Tahar-Osman-Kio trokken, en dat men zich gereed maakte hen van drie kanten aan te vallen, nl. in het centrum, uitgaande van Airgul, op den linkerflank van Tahar-Osman-Kiol en op den regterflank uitgaande van Alabata. Door het vernemen dier tijding waren de geallieerden overtuigd, dat hunne positie aan den Belbeck zeer was blootgesteld, en bewees hen, dat eene ernstige beweging, uit te voeren met het doel om ons te omsingelen, door in de vallei van de Katcha en de Belbeck door te dringen, onmogelijk was.

„Den 1e October, toen onze troepen bovenvermelde offensieve operatien begonnen, trokken de geallieerden op de hellingen der hoogten terug, die zich langs de vallei van Baidar bevonden. Sedert hebben zij in die rigting niets belangrijks meer ondernomen, maar zich bepaald tot nietsbeduidende demonstratien langs de door hen bezette heuvelen.

„Toen zij dus het plan hadden opgegeven onzen linkervleugel om te trekken, begonnen zij hunne operatien naar de zijde van Eupatoria. Sedert half September en in de eerste dagen van October hadden de geallieerden het garnizoen dier stad aanmerkelijk versterkt, ter zelfder tijd hadden zij eene groote vloot gewapend, die den 26 September voor Odessa verscheen, zich vervolgens naar Kinburn wendde en dat fort innam.

„Het is niet mogelijk met juistheid de magt op te geven, welke de geallieerden achter de verschansingen van Eupatoria hadden verzameld, aangezien de troepen voor het grootste gedeelte des nachts ontscheept waren. Den 11den September deden die troepen hunne eerste verkenning op den weg naar Sak en naar de zijde van de brug van Tup-Mamai. Eenige dagen later beproefde generaal d'Allonville met goed gevolg eene geforceerde onderneming tegen Karogurt. Dank zij de onvergeeflijke achteloosheid van den luit. gen. baron Korff, gelukte het hem, zes veldstukken der rijdende artillerie te nemen.

„Den 6e October verliet de vijand wederom Eupatoria in de rigting van Perekop. Maar ook ditmaal was het slechts eene eenvoudige verkenning. Den 10e eindelijk trokken de geallieerden uit Eupatoria met hunne geheele magt, verdeeld in twee kolonnen, waarvan de eene op Sak aantrok, de andere voor Karogurt kwam. Doch toen zij den volgenden morgen zagen dat, zoo zij verder voort trokken, de Russen hun met eene sterke magt weerstand zouden bieden, trokken zij in den nacht van 11 op 12 naar Eupatoria terug.

„Ons leger had dan ook in de maand September en in de eerste dagen van October groote versterkingen ontvan-

gen, bestaande uit de grenadier- en militie-corpsen der gouvernementen Orel, Kalurga en Tula. De russische opperbevelhebber was dus in staat binnen zeer korten tijd enorme strijdkrachten tegen den vijand te concentreren, zoo deze trachte eene ernstige beweging van uit Eupatoria te ondernemen. Deze concentratie kon bewerkstelligd worden, terwijl men op de hoogten van Mackenzie en de andere positien, welke de Noordzijde van Sebastopol beschermen, eene genoegzame magt achterliet, om elken aanval des vijands, met hoeveel troepen hij die ook ondername, af te weren.

„Het is moeijelijk te raden wat de vijand in het vervolg zal doen. Het is niettemin waarschijnlijk, dat hij nog eenige aanvallen zal ondernemen, om ons leger, hetzij op de flanken, hetzij van achteren, aan te tasten. Zoo kan men bv. verwachten, dat de geallieerden eenige bewegingen zullen maken naar de zijde van Kertch en Jenikale, waar zij insgelijks hunne troepen versterkt hebben, maar men kan hopen dat ook dit mislukken zal, wan het Krimleger heeft, gelijk wij zeiden, zoo aanzienlijke versterkingen ontvangen, dat de Opperbevelhebber in staat is, de magt van den luit.-gen., Baron Wrangel, welke zijne uiterste linkervleugel naar de zijde van het schiereiland Kertch dekt, aanmerkelijk te vermeerderen.

„Dit geldt ook voor de kuststrook der Zwarte zee, van af de monding der Donau tot Perekop. Groote massa's infanterie en kavallerie zijn zoodanig verdeeld, dat zij binnen zeer korten tijd op verschillende punten, en voornamelijk te Nicolaieff en Perekop kunnen geconcentreerd worden. Deze laatste stad is bovendien met batterijen omgeven, als ook met verscheidene versterkingen, die haar het voorkomen geven van een groot verschanst kamp. Behalve de bruggen en overgangen, die tot dusverre op de Bug en Dnieper bestonden, heeft men, om de verstrooide troepen gemakkelijk op de beide oevers der rivier te kunnen vereenigen, verscheidene nieuwe bruggen opgerigt, die evenzeer de aandacht verdienen om hunne hechtheid als om hunne stoute bouworde.

„De vijand heeft inmiddels, na de forten van Kinburn genomen te hebben, de door zijne artillerie vernietigde werken hersteld en weder gewapend. Dit op een landtong gelegen fort is van geen strategisch gewigt en kan niet de basis uitmaken van eenige krijgsverrigting. Het ware dus even moeijelijk als nadeelig voor ons het te hernemen, want een klein aantal ligte vaartuigen bij de kust, kan al onze pogingen te land en te water van dien aard doen mislukken."

1 Dec.

De koning van Sardinie wordt te Parijs zeer luisterrijk en met geestdrift ontvangen; ter zijner eer hebben er wapenschouwingen plaats, worden bals gehouden, feestmalen aangerigt. Den 27 o. a. heeft er eene militaire revue plaats gehad; voor dat dezelve aanving heeft de keizer de militaire medaille, welke hij droeg, van zijne borst genomen en den koning van Sardinie aangeboden, met hartelijkheid zeggende, dat hij niet wilde, dat deze zich aan de Fransche troepen vertoonde zonder die decoratie, welke hij zoo zeer waardig was te dragen.

Heden zou zijne Sardinische Majesteit zich naar Engeland begeven, waar hij met dezelfde onderscheiding zal ontvangen worden als de Keizer van Frankrijk, en evenzeer als deze in de orde van den kouseband zal worden opgenomen.

In Frankrijk wordt aan de uit de Krim terugkeerende regimenten een schitterende ontvangst bereid. Maar de gesneuvelden?

Wie zal men nu gelooven?

De Fransche *Moniteur* werd tot nog toe, juist omdat hij een officieel blad is, boven andere geloofd, doch het is thans ook gedwongen, om een door hetzelve gegeven berigt te herroepen. Het heeft nl. in der tijd met veel ophef aangekondigd, dat koning Otto van Griekenland in eene Russische kerk te Athene eene plegtige mis ter viering van de overwinningen der Russen had bijgewoond; thans bekent het, dat dit berigt onjuist was, en het bezoek van koning Otto alleen het bezien van het inwendige der kerk gold.

Lord Codrington heeft het bevel over het Engelsche leger in de Krim aanvaard.

Wij lasschen hier de volgende telegrafische dépêche in:

Berlijn, 29 Nov. Heden voormiddag ten 11 ure heeft de koning de zitting van den Landdag geopend, en bij deze gelegenheid een troonrede uitgesproken, waarvan het volgende uittreksel de voornaamste inhoud bevat.

De koning betreurt het innig, dat de oorlog tusschen verscheidene mogendheden van Europa nog niet ten einde is gebragt, doch wijst met de grootste voldoening op den vredestoestand, waarin Pruissen tot dus verre nog is blijven verkeeren. „Ik hoop," zegt de vorst, „dat dit zoo moge blijven, en dat het Mij moge gelukken de eer en de waardigheid van Pruissen als groote mogendheid te bewaren en handhaven, zonder aan de ingezetenen langdurige en zware oorlogs-opofferingen op te leggen.

„Ik ben er trotsch op, dat geen volk meer gereed is tot den strijd en met meer liefde zich de offers zal getroosten dan het mijne wanneer inderdaad zijne eer en belangen met gevaar worden bedreigd. Het bewustzijn dat Ik uit dat vertrouwen put, maakt het mij tot een duren pligt, om, met het oog op de afgelegde verklaringen, waarvan volstrekt niet moet worden afgeweken, geene verbindtenissen aan te gaan, wier staatkundige of militaire strekking niet is te voorzien."

Daarna verklaart de koning, dat in het standpunt dat Pruissen, Oostenrijk en de Duitsche Bond, ingevolge overeenstemmende besluiten, hebben ingenomen, de krachtige waarborg ligt voor de verdere handhaving en bescherming van die onafhankelijke houding, die even zoo zeer met opregte welwillendheid en onpartijdige beschouwingen overal der betrekkingen en omstandigheden bestaanbaar is, als zij vereischt wordt tot het banen van den weg, die tot een billijken en duurzamen vrede zal kunnen leiden.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

TWEEDE KAMER DER STATEN GEN.

Zitting van 26 *November*. De beraadslaging over het 5e hoofdstuk der Staatsbegrooting is in de Tweede Kamer voortgezet, en wel over de 7e afdeeling (onderwijs). — Op voorstel van den voorzitter, is goedgevonden eerst het onderwijs in 't algemeen te behandelen, daarna het hooger onderwijs, vervolgens de akademie te Delft en ten slotte het lager onderwijs.

De heer *ten Cate* heeft zich beklaagd over het gemis van duidelijk inzigt bij de regering, omtrent de regeling van het onderwijs in 't algemeen. Zijns inziens, moet er nog meer verband tusschen de drie takken van het onderwijs bestaan. Hij wenscht, dat de regering hare inzigten aangaande hooger onderwijs zal doen kennen. De historische oorsprong der hoogescholen brengt z. i. mede, dat de theologische fakulteit als wetenschappelijke instelling, blijve bestaan. Wijders heeft de spreker in 't bijzonder eenige opmerkingen gemaakt als omtrent: de bestaande ongelijkheid in studien, die vereischt worden om als student op de hoogescholen te worden toegelaten; het gebrekkige der studie van de nederlandsche taal; de geringe jaarwedden van de onderwijzers bij het lager onderwijs.

De heer *Groen* verklaart, dat hij behoort tot degenen, die verlangen, dat de regering zoo veel mogelijk in de bestaande bezwaren betrekkelijk het onderwijs zal voorzien door het voordragen van partiele wetten. Hij doet opmerken, dat de zaak van het onderwijs van het hoogste gewigt is en de teederste belangen van het Nederlandsche volk omvat. Hij is overtuigd, dat het den minister, ook met het beste verlangen, niet mogelijk zal zijn nog in deze zitting eene wet op het onderwijs tot stand te brengen. Hierna sprekende over de zaak van het staats-examen, ontwikkelt hij in 't breede zijn gevoelen: 1o. dat een gewijzigd staats-examen wenscheijk is: 2o. dat een gewijzigd staats-examen van 1845, in afwachting eener wet, als tijdelijke maatregel en bij gebrek aan betere waarborgen, onmisbaar is; 3o. dat het besluit van 1853 in geen geval, zoo als het daar ligt, kan blijven bestaan

De *Minister van binnenl. zaken* heeft daarop, den heer *ten Cate* antwoordende, ten opzigte van de inzigten der Regering nopens het hooger onderwijs, verwezen naar hetgeen in de memorie van beantwoording gezegd is omtrent het verband, dat tusschen de drie ontwerpen zal bestaan. Voor 't overige is de Regering voornemens, bij het indienen van het ontwerp van wet op het lager onderwijs, hetwelk weldra zal geschieden, dat verband nader uit een te zetten. Het onderwijs in de Nederd. taal wordt op schier alle gymnasiën gegeven. Ook de Regering erkent, dat de bezoldigingen der onderwijzers op de lagere scholen geheel en al onvoldoende zijn. In het aan te bieden ontwerp zullen daaromtrent bepalingen opgenomen werden.

Den heer *Groen* antwoordende, heeft de Minister aangemerkt, dat hij eene partiële wijziging der verordeningen op het onderwijs geenszins wenschelijk acht. Van het aannemen van het ontwerp van wet op het lager onderwijs zal afhangen het spoedig aanbieden van de ontwerpen nopens het middelbaar en daarna van het hooger onderwijs. Wat betreft het besluit van 1853, aangaande het staatsexamen, het blijkt geenszins, dat dit besluit zoo slecht werkt, als sommigen beweren; omtrent het wenschelijke eener herstelling van het besluit van 1845 is het gevoelen der deskundigen geenszins eenparig. Deze zaak afzonderlijk bij eene *wet* te regelen, terwijl ook zoovele andere punten te regelen zijn, is niet noodig, noch raadzaam. In den tegenwoordigen toestand der zaak, is de Regering niet voornemens in het besluit van 1853 verandering te maken; zij wil met de regeling dezer zaak wachten tot de voordragt der geheele wet.

Nadat nog de heeren *Groen*, *van Goltstein*, *Schimmelpenninck*, *Elout*, *Bosscha*, *van Zuylen*, *Mackay*, *Thorbecke*, *v. Hoëvell*, *van Lennep* en de minister het woord gevoerd hadden, is de algemeene beraadslaging over het hooger onderwijs gesloten.

Zitting van 27 *Nov.* Deze zitting is geheel besteed aan het bespreken van de Academie te Delft. De heer *van Hoëvell* heeft een schriftelijk voorstel gedaan, om, bij de tegenwoordige dure tijds-omstandigheden *f* 15,000 ter begrooting te brengen om daaruit onderwijzers van lagere scholen te hulp te komen.

Zitting van 28 *Nov.* In eene morgen- en avond-zitting heeft de kamer zich bezig gehouden met het opmaken van twee lijsten van aanbeveling van candidaten ter vervulling van twee vacatures in den Hoogen Raad.

— Het provinciaal geregtshof in Noord-Holland heeft het vonnis, waarbij de lucifers-jongens *Schuit* en *Haringman* door de arrondissements-regtbank te Amsterdam onlangs zijn veroordeeld tot elf maanden gevangenisstraf, ter zake dat door hunne onvoorzigtigheid eene dame is overleden, *bekrachtigd*.

— Den ook hier te lande bekenden Parijschen komiek *Levassor*, die thans te Brussel gastvoorstellingen geeft op het *Theâtre des Galeries Saint-Hubert*, is bij eene der laatste voorstellingen op dien schouwburg een vrij zonderling ongeval overkomen. Men voerde namelijk o.a. op de bekende vaudeville: *De zuster van Jocrisse*, waarin *Levassor* den onnozelen huisknecht voorstelt. In het tooneel, waarin *Jocrisse*, zoo als overbekend is, de papegaai zijns meesters laat wegvliegen en deze door eene kat wil vervangen, ten einde zijne onvoorzigtigheid niet aan den dag kome, ontsnapte de voor hare rol reeds te slimme kat aan het werktuig, waaruit de heer *Levassor* haar wilde nemen, na eene worsteling van eenige oogenblikken, gedurende welke het dier den kunstenaar krabde en hevig in de hand beet. De heer *Levassor* moest zijne prooi loslaten; zijne hand was geheel en al bebloed. Het publiek dit bespeurende, riep dat men het gordijn zou laten vallen. Dit geschiedde. Eerst liet de heer *Levassor* eenige oogenblikken rust vragen, doch weldra kwam men op nieuw aankondigen, dat de geliefkoosde komiek vrij ernstig gewond was en dat het hem niet mogelijk was zijne rol verder te vervullen.

— H. K. H. prinses *Marianne* der Nederlanden is den 24 Nov. op H. D. buitenverblijf te Voorburg aangekomen.

— Te Rotterdam zijn den 17 dezer drie arbeiders, uit Keulen en omstreken, bij het Pruissiesch consulaat verschenen, om zich te beklagen, dat zij met nog zes andere werklieden digt bij Venlo op de boot naar Rotterdam waren gegaan, omdat een zekere *Packenius* uit Düren hun beloofd had te Londen hun veel werk te kunnen verschaffen. Te Rotterdam waren zij overgescheept op het Engelsche vaartuig *Diana*. Den kapitein hunne papieren latende zien, vertelde deze hen, dat zij zich hadden laten aanwerven bij het vreemdenlegioen, in een papier, dat zij voor hun pas hadden aangezien. Bij de brug van Hellevoet waren de 3, die zich bij den consul kwamen beklagen, van de boot afgesprongen en ontvlugt. De zes anderen hadden echter hun weg voortgezet.

's Hertogenbosch, 27 Nov. Bij de hooge regering schijnt, even als bij de provinciale staten van ons gewest, het bepaalde plan te bestaan om alle tollen op de groote rijks- en provinciale wegen op te heffen. De kosten voor het innen van de tolgelden door tolgaarders of tolbeambten zijn te groot; het betalen van dezelve door den particulier, die dikwerf in den grootsten haast zich herhaaldelijk daarvoor op weg aan de tollen moet ophouden, te lastig. Men is van meening de zuivere opbrengst der tollen te kunnen vinden door opcenten op de grond- en personele belasting, wijl thans schier elke gemeente in het bezit van kunstwegen is, ieder daarvan gebruik maakt, en men dus als algemeene maatregel ieder deswege kan belasten, hetgeen vroeger geenszins het geval was, toen de kunstwegen zeldzamer waren, en weinigen in hun genot deelden; door vervolgens de ondernemers van wagens tot vervoer van personen en goederen, de voerlieden, die op gestelde beurten rijden van de eene plaats naar de andere, en geregeld van zekeren weg gebruik maken, hooger in het patentregt aan te slaan, evenzoo de verhuurders of houders van paarden en rijtuigen.

Op die wijze moet het gemak door het opheffen der bedoelde tollen groot en de omslag van de zuivere opbrengst daarentegen klein, bijna niet gevoeld worden. *Arnh. Ct.*

Leeuwarden, 27 Nov. In de heden gehoudene vergadering der prov. staten is, op voorstel van ged. staten, besloten, op nieuw de inënting van het rundvee (kalveren boven de 6 maanden, hokkelingen en stieren) aan te moedigen, door het garanderen van schadevergoeding uit de provinciale fondsen, ingeval het vee aan de gevolgen der kunstbewerking mogt sterven, en wel van $^3/_4$ der getaxeerde waarde voor runderen tot een gezond beslag behoorende, en van $^1/_2$ dier waarde voor runderen van eenen reeds door de longziekte besmetten stal. De kosten der inënting zullen evenwel door de veehouders moeten worden voldaan.

Geertruidenberg, 28 Nov. Eene zaak, welke in deze stad en omstreken veel opspraak verwekt is, dat dezer dagen alhier zekere jufvrouw R. is overleden, welke haar gansche vermogen, hetwelk op eene ton gouds wordt groot, bij testament aan eene oude dienstmeid heeft maakt.

Sneek, 25 Nov. De alhier wonende arbeider S. had, alhier geen arbeid kunnende vinden, zich in de vo week, tot het bekomen daarvan, op weg begeven. mogt echter daarin niet slagen en kwam Il. Vrijdag, 16 dezer, nabij het dorp Winsum aan, waar hij vruchte voor dien nacht bij den een of anderen landbouwer kw tier zocht. Moede en afgemat besloot hij in een (zoo die alle hier te lande) onbewoonden watermolen den n door te brengen; den volgenden morgen weigerden ee zijne beenen hem de dienst, en was hij verpligt te blij liggen. Vruchteloos riep en schreeuwde hij om hulp; mand die hem hoorde of zag, daar zijne schuilplaats ruimen afstand van den straatweg was gelegen. Zijn ringe mondvoorraad was spoedig verslonden, en toen m hij, midden in een bewoond land, hoe vreemd het klin moge, ongeveer zeven dagen en even zoo vele nacht zonder voedsel, onontdekt op die plaats blijven liggen. en dan slechts een dronk water met de hand kunnende reiken, totdat hij gisteren avond gevonden, van het noo voorzien, heden in een deerniswaardigen toestand hier v aangebragt, zijnde zijne beenen, sterk gezwollen, in welligt hopeloozen toestand.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

In het belang van den gezondheidstoestand der Keize in haren gevorderden staat van zwangerschap, is het gr terras van den tuin der Tuileriën, bekend onder den n van terras du Bord de l'Eau, omheind geworden; de w deling aldaar is aan het publiek ontzegd: alleen de Keiz en haar gevolg zullen van de plek gebruik maken, nat lijk tot op het tijdstip der bevalling. Dezelfde maatre met *hetzelfde terras*, werd genomen voor Anna van Oos rijk, toen zij Lodewijk XIV onder het hart droeg; Maria Louise, toen zij van den Koning van Rome zwa was; voor de Hertogin van Berri, toen zij den Hertog Bordeaux zou ter wereld brengen, en voor de Hertogin Orleans, toen de geboorte van den Graaf van Parijs vol

ENGELAND.

De Engelsche schilder *Mulready* geeft aan de jury der toonstelling het volgend briefje geschreven: „Mijne hee ik ben 70 jaren oud, dus geen kind meer Daarom wi aan geen wedstrijd, maar wel aan eene tentoonstelling nemen. Dit strekt om u te verzoeken, u niet onledig te den met de vraag om mij eene medalje toe te kennen." ten gevolge gaf men hem er geen, doch benoemde hem ridder van het Legioen van Eer.

— Een jonge zeer schoone dame, bekend als labelle *groise*, die zich uitgaf voor eene gravin *Henrice*, geschei van haren gemaal; die onderkoning van Hongarije zou en die daardoor de gelegenheid had in een jaar 100,000 schulden te maken, is wegens opligterij tot drie jaren vangenisstraf en 100 frs. boete veroordeeld. Zij was Hongaarsche jodin, *Maria Friederica Hirscher* genaamd was vroeger bufetjufvrouw geweest in het Café Frascati

— Een der grootste boomen op de wereld is ongetwi een Eucalijpte aan den voet van den berg Wellington bij warttown op van Diemensland. De doorsnede van dezen der planten is aan het dikste gedeelte 30 Engelsche voe de hoogte heeft men nog niet kunnen meten, maar men die gerust op 250 voet stellen.

— Te Worcester heeft weder een Mormon eene voorle ter aanprijzing van de veelwijverij gehouden, waarbij er lijke tooneelen hebben plaats gevonden; daar de toehoor hem niet tot zwijgen konden krijgen en uithoofde va aanwezige policie, hem niet als een vorigen keer de durfden uitwerpen, vergenoegde men zich met allerh dissonante geluiden te maken, voetzoekers af te steke de lichten uit te blusschen, te midden van welk onbesc felijk tooneel van wanorde men het huis trachtte te v ten, hetgeen niet zonder menig kwetsuur gelukte.

— Een Engelschman heeft zich naar Sebastopol ingesc op een klein vaartuig, dat hem toebehoort, om steen de verwoeste stad te halen, waarvan hij zich nu bij Lo een huis wil doen bouwen.

— De bevolking van China bedraagt 350 à 400 mil zielen.

— De *New-York Courier* van 14 Nov. meldt, dat op Haarlem spoorweg nabij Boston Corners, een snelt bestaande uit locomotief, kolenwagen en vier rijtuigen, den weg is afgewaaid en 15 voet in de diepte gewo waarbij een persoon gedood en verscheidene personen kwetst werden.

— Ten gevolge van het te kennen gegeven besluit vele huismoeders te Londen, om uit hoofde van de ont gelijke verhooging der prijzen van de suiker, dat ar zoo weinig mogelijk te gebruiken, hebben de winke zich genoodzaakt gezien den prijs anderhalve stuiver pond te verminderen.

DUITSCHLAND.

In Opper-Wallis, alwaar sedert den hevigen schok va Oct. dagelijks aardschuddingen plaats vonden, werd in nacht van 12 op 13 Nov. andermaal eene zeer sterke a beving waargenomen; ditmaal had dit verschijnsel een ernstig karakter; de aarde trilde een uur lang; aan de telijke helling van den Unterbächberg geraakte een groo deelte van den woudgrond in beweging en stortte met donderend geraas in het dal neder; al de bruggen en w drie molens en twee andere gebouwen werden wegge twee huizen gedeeltelijk vernield. Het was een vrees oogenblik, maar gelukkigerwijze bleven de meeste gebo overeind, doch de levensmiddelen der ongelukkige inw liggen in de kelders onder eene laag slib bedolven en de den en velden zijn met zand en steenen bedekt. Deze tre toestand wordt daardoor nog droeviger, dat eene aan lijke uitgebreidheid gronds door de aardschokken gesc en gespleten is, zoodat in de aanstaande lente alle hoo zich aldaar op nieuw te vestigen, verdwenen schijnt.

— In een klein stadje in Hannover verkocht voor ee tijd een boer aan een bakker een stuk boter, dat $8^1/_2$ moest wegen. Bij naweging bleek het echter een po ligt te zijn. De bakker verklaagt den boer; deze word het geregt geroepen, zet een heel verwonderd gezigt, hij hoort, dat zijne boter een pond te ligt is, bekent gens demoedig, dat hij te huis geene gewigten heeft, e woordt op de vraag hoe hij dan boter heeft kunnen w dat hij daartoe heeft gebruikt een brood van denzelfde ker, die thans zijn aanklager is, en dat hem door voor een brood van $8^1/_2$ pond is verkocht. Daar de boe alle voorzigtigheid het bedoelde brood onder zijn bui medegebragt, werd het thans door hem vertoond, gew en werkelijk een pond te ligt bevonden.

RUSLAND-TURKIJE.

Uit de Zwarte zee wordt gemeld, dat nagenoeg a schepen der geallieerden thans meer schade lijden, da te voren door het vuur der Russen. De buitenwande schepen worden namelijk bedekt met groote wormen al het houtwerk wegknagen. Het schijnt, dat deze g plaag aan alle schepen ten deel valt, die in deze ren moeten stationneren, zoodat ook de Russische vlo vroeger groote schade door leed.

— De *Press* wil weten, dat de Czaar zeer aannee vredesvoorstellen heeft gedaan. Behalve de vier waa

nten, wil hij de Circassische nationaliteit erkennen en de versterking van de Bosphorus- en de Aziatische grenzen gezogen. De openingen daartoe zou hij aan keizer *Napoleon* gedaan hebben, die ze verder aan de Engelsche regering medeelde, en vooral een rijpe overweging aanbeval. Waarschijnlijk echter zullen deze aanneembare voorstellen schipbreuk lijden op de oorlogszuchtige invloeden van het kabinet. Opmerkelijk is het, dat de oorlogszuchtige *Herald* de echtheid van deze vredelievende mededeeling van het andere party-orgaan waarborgt.

— Men begroot de geheele krijgsmagt, die van Perekop tot Jeni Kalé is opgesteld, op bijna 300,000 man. Men koestert de verwachting, dat bij den bergachtigen toestand, bij het aanwezig zijn van zoovele rotsen, bergvlakken en andere formatien van plutonische werking, de verdediging van de Krim nog lang zal kunnen worden gehandhaafd. Men heeft dan ook hier de grootste gerustheid over den uitslag van den strijd, die met zooveel ernst in de Krim gevoerd wordt, ofschoon de winter die weder komt breken.

ASSEN, 1 December.

Heden ontvangen wij de navolgende Telegrafische berigten.

's Hage, 1 Dec. Gisteren is bij de Tweede Kamer de afdeeling Onderwijs van de Staatsbegrooting afgedaan. De post voor de Delftsche academie is door den Minister ingetrokken, zullende deze nader omtrent de reorganisatie dier inrigting beslissen. — Het amendement van den heer *van Hoëvell*, om ƒ15,000 ter begrooting te brengen, om daaruit de onderwijzers der lagere scholen tegemoet te komen, is verworpen.

De Koning van Sardinie is gisteren te Londen aangekomen.

In het dezer dagen aan de leden der Maatschappij van Nijverheid rondgedeelde nummer van het tijdschrift komt voor een artikel van prof. *v. d. Boon Mesch* uit Leiden, waarin de geschiedenis van de droogmaking van het Haarlemmermeer wordt medegedeeld, en waarin de verbazende industriële en financiële uitkomsten van dat groote werk worden uiteengezet en de financiële balans daarvan voor het rijk wordt opgemaakt. Dat stuk is zeer belangrijk. Nu het werk gelukt is en er geene misrekeningen hebben plaats gehad van eenig belang, wordt der commissie niet die eer gegeven, die haar toekomt. Hoe zou het geweest zijn, als de onderneming was mislukt of de financiële uitkomsten niet zoo goed geweest waren? De lezing van dit artikel zal iedereen overtuigen, dat het grootsche werk van de droogmaking der Haarlemmermeer is eene schoone bijdrage tot den roem van ons vaderland in het daarstellen van waterwerken.

— Correspondenten van de Nederlandsche Vereeniging tot afschaffing van sterken drank zijn geworden: te Gieterveen de heer *Stuivinga*, predikant aldaar, en te Roswinkel de heer *J. H. Groenhage*, onderwijzer in de Maten.

— Op de weekmarkt, jl. donderdag alhier gehouden, heeft de Policie de zakken met aardappelen, welke zeker landbouwer *K.* van Bonnerveen voor volle mudden wilde doen doorgaan, nagemeten, en bevonden, dat op deze mudden 19 koppen te weinig waren. Er is tegen *K.* procesverbaal opgemaakt. Het is inderdaad te betreuren, dat sommige landbouwers, niettegenstaande zij, door den hoogen prijs van alle producten, reeds zulke groote winsten hebben, deze nog door het geven van ongenoegzame maat trachten te vergrooten.

— In de gemeente Hoogeveen, niet ver van Nieuweroord, heeft dezer dagen een voorval plaats gehad, dat tot nog toe in eene zekere geheimzinnigheid is gehuld en tot allerlei vermoedens aanleiding geeft. Voor eenige dagen had aldaar in eene herberg eene zoogenaamde stoetverloting plaats, waarbij gewoonlijk overvloedig sterke drank gebruikt wordt. Spoedig werden dan ook zoowel de meisjes als de jongens tamelijk opgewonden, en de gewone gevolgen daarvan, twist en slagerij, bleven niet uit. Inzonderheid had zekere *S.* de verbitterdheid der anderen op zich geladen, en herhaaldelijk schijnt deze slagen te hebben ontvangen en ook erg gesneden te zijn, bij gelegenheid, dat hij naar eene meid ging zien, die in het achterhuis dronken op den grond was neergelegd. Eindelijk ging het gezelschap naar huis. *S.*, die geene meid had, ging een eind mede, sloeg toen een anderen weg in, en is sedert niet weer gezien. Het water, waarlangs hij moest passeren, is doorzocht, maar men heeft niets ontdekt. Wel is zijn pet gevonden. Iemand heeft ƒ 100-″ uitgeloofd aan dengene, die van den vermisten persoon narigt kan geven. In deze du stere zaak hebben velen de ergste vermoedens opgevat jegens de overige jongelieden, versterkt door uitdrukkingen, welke deze bij het verlaten van den herberg zouden hebben gebezigd. Dat echter reeds bepaald van een moord zou zijn gebleken, en dat er hoofdhaar en leden van vingers van den vermiste zouden zijn gevonden, zooals in een dagblad vermeld is, meenen wij, voor zoover onze informatien strekken, te mogen tegenspreken. De justitie doet intusschen ijverig onderzoek.

— Gisteren morgen is bij het Prov. Geregtshof alhier een aanvang gemaakt met de behandeling van de zaak van *Grietje Oort*, dienstmeid te Koekange, beschuldigd van het huis van *Roelof Luurts Hummel* aldaar in brand te hebben gestoken. Er zijn negen getuigen gehoord. Op het verzoek van den Procureur-Generaal, die nog andere getuigen wenschte te doen hooren, is de verdere behandeling der zaak uitgesteld.

— Wij hebben van onzen berigtgever ter zake van de bekeuring, welke tegen den heer *Zijlker*, wegens personele belasting, zou hebben plaats gehad, op ons nader schrijven een antwoord ontvangen, dat degene, van wien hij zijne informatiën had, hem in dwaling had gebragt, en hij daardoor in zijn eerste berigt den heer *Zijlker* in plaats van den heer *Reinders* had genoemd, tegen welken laatsten procesverbaal was opgemaakt, waarop eene transactie was gevolgd, terwijl, wat de heer *Zijlker* aangaat, de huurwaarde van een dezen toebehoorend perceel bij expertise van ƒ130-″ op ƒ 275-″ is gebragt (*zooals de heer* Zijlker *in de couranten ook zelf heeft te kennen gegeven*), zoodat in dezen een onwillekeurig abuis is begaan en hetgeen van den heer *Zijlker* is gezegd, grootendeels moet beschouwd worden als gezegd te zijn van den heer *Reinders* alleen.

Dat de informatiën van onzen berigtgever overigens juist waren, blijkt uit het navolgend berigt, voorkomende in de *Amst. Ct.* van gisteren:

″Wij ontvangen het berigt, dat bij den Hoogen Raad der Nederlanden een aanklagt wordt aangebragt wegens overtreding der wet op de personele belasting, gepleegd door den heer *Lom de Berg*, lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.″

Volgens onzen berigtgever zou deze bekeuring geschied zijn wegens een aantal verzwegen schoorsteenen.

Wij herhalen hier overigens de verklaring, dat wij tegen den persoon van den heer *Zijlker*, dien wij niet kennen, volstrekt niets hebben, en dat wij evenzeer het ons toegezonden berigt zouden hebben opgenomen, als een ander lid van de Staten-Generaal, wie ook, zich aan de beweerde overtreding had schuldig gemaakt. Wij herhalen echter tevens, dat de heer *Zijlker* zich zeer vergist, wanneer hij verkondigt, dat wij de beginselen, welke gewoonlijk aan de *aristocratie* worden toegeschreven, voor zoo ver ze strekken, om de regten van het volk, in den ruimsten zin, te verminderen, zoo bijzonder zouden zijn toegedaan. Het tegendeel is waar.

* **Norg, 26 Nov.** Als eene bijzonderheid, voornl voor liefhebbers van de jagt, kunnen wij melden, dat heden door den Burgemeester dezer gemeente, terwijl ZEd. op de jagt was, twee otters zijn geschoten en wel met iedere loop één. Voorwaar eene zeldzaamheid, welke niet vele jagers zal zijn overgekomen. Wat overigens het jagtveld hier betreft, zoo wordt er door de jagers zeer over schaarschheid van wild geklaagd, zoodat het gebeurt, dat zij in verscheidene achtereenvolgende dagen geen haas te zien krijgen en ook het aantal patrijzen veel te wenschen overlaat.

* **29 Nov.** Als eene bijzonderheid kunnen we melden, dat de heer *E. Pelinck* alhier in den loop dezer week aan een' Frieschen koopman verkocht heeft drie zware koeijen, voor den aanzienlijken prijs van ƒ 875, zegge achthonderd vijfenzeventig gulden.

* **Smilde, 28 Nov.** Door de Chr. Afgescheidene Gemeente alhier is uit het vroeger in deze courant geplaatste drietal met eenparige stemmen tot herder en leeraar verkozen de Weleerw. Heer *E. Breitsma*, te Deventer.

* **Nieuw Drouwen, 27 Nov.** Nopens de oprigting eener tweede steen- en pannenfabriek te Stadskanaal, waarvan voor eenigen tijd in dit blad werd gewaagd, is de berigtgever waarschijnlijk niet juist ingelicht geweest, immers wij hebben den heer *B. W. Drenth*, als oprigter genoemd, hooren verklaren, dat hij nooit aan 't oprigten eener zoodanig fabriek had gedacht. — Als een staaltje van verveening op groote schaal kan dienen, dat de heeren *Knipshorst* plan hebben, om in 't aanstaand voorjaar, op hunne veenderijen alhier, d'enorme hoeveelheid van 1600 dagwerken turf te doen graven.

* **Meppel, 29 Nov.** Bij de eergisteren alhier plaats gehad hebbende verkiezing van twee leden voor de kamer van Koophandel en Fabrieken alhier, zijn de aftredende leden de heeren *J. Oosterveen en Jaks. Theunissen* weder herkozen.

* **Staphorst, 30 Nov.** De schoolzaken zijn in de prov. Overijssel in rep en roer. Het Prov. Reglement op de schoolgelden is evenals dat in Drenthe afgeschaft. Vele gemeenten zijn van plan het schoolfonds af te schaffen, welligt op het voorbeeld van de gemeente Hardenberg. Wat wonder, dat vele onderwijzers hierover in angst verkeeren, daar zij juist door het schoolfonds nog eenig bestaan hebben, terwijl bij intrekking van hetzelve de meesten hunner aan een beklagenswaardig lot zouden zijn overgegeven.

* **Wolvega, 28 Nov.** Werd voor eenige dagen uit Grijpskerk in dit blad melding gemaakt van de duurte der kleilanden aldaar, ook de zandgronden in deze omstreken vinden grage koopers. — Zoo werd hier op Woensdag den 21 dezer eene boerenplaats verkocht, gelegen te Nijlamer, groot 104 b. en 90 rd. waarvan 18.5998 b. weiland; 47.2483 b. hooiland; 35.9380 b. water en 3.1140 b. bosch voor f 48000, zegge achtenveertig duizend gulden. — Ongeveer 50 jaren geleden werd deze zelfde plaats verkocht voor f 10000, en sedert dien tijd is ze in uitgebreidheid aanmerkelijk afgenomen door het uitgraven der klienlanden, waardoor een derde deel in water veranderde.

* **Ruinen, 29 Nov.** Tot groot leedwezen van den landbouwenden stand zijn hier bepaaldelijk in de kom der gemeente, binnen de tijd van acht dagen, weder zoo p. m. 39 stuks loop- of winter varkens, ten gevolge eener snel-toenemende ziekte, gestorven. Deze ziekte is nog niet goed bekend; wel zegt men, dat, bij het openen gebleken is, dat de darmen met roode kringen zijn bevonden, en de dieren onder den buik bijna zwart zijn; deze ziekte wordt door sommigen toegeschreven, aan een zekere vergiftige plant, in de tuinen of hoven aanwezig, daar zich de ziekte uitsluitend tot de loop- of wintervarkens bepaalt.

* **Roden, 28 Nov.** Ook hier zijn twee schapen in het land geslagt, toebehoorende aan de Wede. *R. Winsingh*; de dader of daders hebben alles medegenomen; te wenschen ware het, dat de justitie deze ontdekte.

REGTSZAKEN.

Arrondissements-Regtbank te Assen.

28 *Nov.* F. S., arbeider te Zevenhuizen, wegens het moedwillig toebrengen van slagen aan een bedienend ambtenaar, en wegens het toebrengen van slagen aan een ander, veroordeeld tot twee jaren gevangenisstraf en boete van f 200; — J. K., te Steenwijks-moer bij verstek wegens frauduleuzen vervoer van zout veroordeeld tot 1 maand gevangenisstraf met verbeurte van het zout; — S. S., arbeider te Kloosterveen onder Assen, wegens het graven van turf zonder consent, veroordeeld tot f 200-″ boete en bij onvermogen tot 6 dagen gevangenisstraf; — R. de V., G. L., L. de G., G. L., H. J., E. K. en A. de V., alle te Meppel, de drie laatstgenoemden bij verstek, wegens diefstal, als niet overtuigend bewezen vrijgesproken.

CORRESPONDENTIE.

Wegens volslagen gebrek aan ruimte hebben wij heden eenige berigten en het verslag van de vergadering van den Raad van Assen van 28 Nov. jl. niet kunnen opnemen.

ADVERTENTIEN.

Heden beviel van een' Zoon H. ZWAAGMAN, echtgenoot van

J. G. BORGESIUS HEMMES.

Eext den 28 Nov. 1855.

Bevallen van een welgeschapen Zoon J. A. M. LANGEVELD, geb. VAN DUSSELDORP.

Schoonoord den 30 November 1855.

Heden nademiddag overleed tot onze bittere smart, ons innig geliefd eenigst DOCHTERTJE WILHELMINA.

Slechts bijna 11 maanden mogten wij ons in Haar aller dierbaarst bezit verheugen.

Eenige kennisgeving.

Assen den 28 November 1855.

G. H. HEMMES.
A. C. HEMMES,
VAN GORCUM.

Eenige kennisgeving.

Heden overleed, tot onze diepe droefheid, ons jongste Kind, in den ouderdom van twee jaren en ruim 4 maanden.

Assen den 28 Nov. 1855.

G. G. LAMBERS.
E. LAMBERS, geb. SOMER.

NEDERL. ZENDELINGGENOOTSCHAP.
Afdeeling Classis Meppel.

De vroeger uitgestelde VERGADERING is bepaald op WOENSDAG den 5 December a.s., in de Kerk te Zuidwolde, alwaar te elf uur de OPWEKKINGSREDE zal gehouden worden door J. J. SWIERS, Predikant te Havelte. — Na de Godsdienstoefening is er Vergadering van de Leden.

Namens het Bestuur,
J. J. DAMSTÉ, Secretaris.

St. Nikolaas.

Ondergeteekende berigt door dezen dat hij, met de gelegenheid van 't St. NICOLAAS-FEEST weder ruim is voorzien van **Dragées, Bonbons, Sucréries, Chocolat, Surprises, Cartonnages** enz., verder **Banketletters** en **St. Nikolaasgoed.** Bevelende zich minzaam in de gunst van zijne geachte Stad en Gewestgenooten.

Assen, 1 December 1855.

G. KRUISINGA,
Banketbakker.

ZEER GOEDKOOPE OLIJRIJKE

RAAPKOEKEN,

alsmede

LIJNKOEKEN,

in ruime voorraad te bekomen bij

J. G. DIJK,
te *WILDERVANK* op No. 36.

De ondergeteekende N. SMEEDES en KINDEREN, zijn voornemens op **later te bepalen dag, PUBLIEK TER VERKOOP TE PRESENTEREN:**

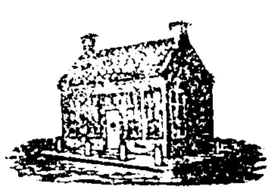

Een HUIS zeer hecht en **sterk**, voorzien met ZEVEN VERTREKKEN, TWEE KELDERS, DRIE ZOLDERS, waarvan EEN uitmuntend geschikt tot KORENZOLDER, PUT, REGENBAK, afzonderlijk staande **groote SCHUUR,** en daarachter gelegen **TUIN, alles staande en gelegen** aan den Groninger Straatweg te Assen.

N. SMEEDES.

Ten gevolge het uitroden van BOSCHGROND zijn op de plaats van den ondergeteekende te Assen, gedurende dezen winter en het aanstaande voorjaar TE KOOP:

Een groot aantal gekweekte EIKEN STIKKEN, DENNEN-POTELINGEN, EIKEN- LINDEN- en ESSCHEN TELLINGEN.

Assen, 30 November 1855.

H. H. VAN LIER.

10.000 Eikentelgen
20.000 Duimstikken

BESTE SOORTEN,

UIT DE HAND TE KOOP, van en nadere inlichtingen te bekomen bij R. ROBAARD, te Hoogeveen. Brieven franco.

OOSTERWOLDE.

De Notaris TADEMA zal op MAANDAG den 3 December 1855, des avonds precies te 6 uur, in de GOUDEN KLOK te Oosterwolde, IN HET OPENBAAR FINAAL VERKOOPEN:

1. Voor K. L. KLEISMA:

Eene hechte **HUIZINGE** en ruime **SCHUUR**, met **GROND** en **ERF**, allergunstigst gelegen aan den in aanleg zijnden Kunstweg, bij de brug te Oosterwolde, en tot allerlei nering en bedrijf, bij voorkeur tot een **Logement** geschikt; op 12 Mei 1856 te aanvaarden. Geveild in drie perceelen, waarop geboden: perceel 1 ƒ 3500.— 2 ƒ 550.— en 3 ƒ 350.

en **2. Voor den heer B. PRAKKEN:**

3,28,20 HEIDE-, WEIDE- en BOUWGROND, KLIJN en **WATER, het Vrijveen** genaamd, op Klazinga te Oosterwolde, met de daarop staande nieuwe **HUIZINGE** en **WATERMOLEN**; het Huis op den 12 Mei 1856 en overigens dadelijk na de finale toewijzing te aanvaarden — Geveild in 2 perceelen, waarop geboden: perceel 1 ƒ 550.— en 2 ƒ 241.—

VERHURING VAN

VEENBOEKWEITGROND.

De Notaris TADEMA te Oosterwolde, zal op MAANDAG den 3 December 1855, des avonds te zes uur, in het Logement DE GOUDEN KLOK aldaar, **VERHUREN:**

Ongeveer dertig Bunders **veenachtige HEIDEGROND**, geschikt en bestemd tot BOEKWEITBOUWEN, voor een bepaald getal jaren; liggende in het Weperveld te Oosterwolde, en verdeeld in perceelen, bij Billetten omschreven.

PUBLIEKE VERKOOPING.

De Notaris TADEMA te Oosterwolde zal, mede ten verzoeke van den heer G. ATTEMA, Notaris te Oldeberkoop, na bekomen regterlijke autorisatie, op MAANDAG den 10 December 1855, des avonds te vijf uur, in het Logement DE GOUDEN KLOK te Oosterwolde, PROVISIONEEL VERKOOPEN:

Eene **HUIZINGE met BOUW-, WEID- en HOOILAND, BOSCH- en HEIDEGROND**, op Leegduurswold, uitmakende al de VASTIGHEDEN door wijlen de weduwe ALBERT ENGBERTS RUSSCHEN nagelaten, verdeeld in 12 perceelen en omschreven bij Verkoopboekjes, die bij bovengenoemde NOTARISSEN zijn te bekomen.

HAULERWIJK.

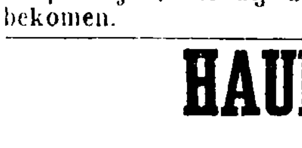

DEZELFDE NOTARIS zal op WOENSDAG den 12 December 1855, des middags te 12 uur, in de Herberg van L. L. HOUKES te Haulerwijk, VEILEN en PROVISIONEEL VERKOOPEN:

1. Voor R. K. v. D. LUIT c.s., op regterlijke magtiging:

Eene **HUIZINGE en LEIJE** te Haulerwijk, bij de EIGENAREN in gebruik, in 4 perceelen, en een **HUIS** en **TUIN** te Bakkaveen, bij JAN BOUKES BOELENS in gebruik.

2. Voor ENGBERT JANS HOP en ZOON:
Eene **HUIZINGE en TUIN** te Haulerwijk, bij LOURENS JACOBS BAKKER in gebruik.
en 3. Voor WILLEM ROELOFS LOOTS en KINDEREN:
Eene **HUIZINGE** met eenig **LAND** te Beneden Haulerwijk, bij de EIGENAREN gebruikt, in 3 perceelen; — alles bij Billetten nader te omschrijven.

BOELGOED.

DEZELFDE NOTARIS zal, ten verzoeke als boven, op DONDERDAG den 13 December 1855, des morgens te tien uur, ten sterfhuize van de Weduwe ALBERT ENGBERTS RUSSCHEN, op Leegduurswold, bij BOELGOED VERKOOPEN:
3 Melke- en Kalve Koeijen, 1 Kalfpink, 1 Paard, 1 gemest Varken, eene partij **Hooi, Aardappels**, en voorts **Boeregereedschap, Huisgeraad, enz.**

HOUTVERKOOPING.

De Notaris TADEMA zal, op ZATURDAG den 15 December 1855, des voormiddags precies te elf uur, in het Logement DE GOUDEN KLOK te Oosterwolde, in het OPENBAAR en op de gebruikelijke wijze VERKOOPEN:
Honderd zes en twintig perceelen KAPHOUT en STAMBOOMEN, waaronder **230 Eikenstammen, 6 Esschen, 50 zware Dennen, 26 Populieren, 8 Klaterjagers** en eenige **IJperen; Voorts Eiken- en Weekhout**; alles staande te Oosterwolde en omliggende Dorpen, en omschreven bij Verkoopboekjes, die ten Kantore van bovengenoemden Notaris zijn te bekomen.

BELANGRIJKE VERKOOPING.

DEZELFDE NOTARIS zal, mede ten verzoeke van den Notaris G. ATTEMA, na bekomen regterlijke autorisatie, in het OPENBAAR PRESENTEREN TE VERKOOPEN:
Eene uitmuntend **vruchtbare en groote ZATHE en LANDEN**, de zoogenaamde **Boschplaats**, alleraangenaamst gelegen tusschen Makkinga, Oosterwolde en Appelscha, onder behoor van het Dorp Langedijke, thans bij de weduwe FOLKERT WILTS VAN DER MEULEN in huur, verdeeld in 42 perceelen.
2. Eene **dito Zathe en Landen**, op het Zuideinde onder behoor van Langedijke gelegen, bij den mede-Eigenaar ALBERT JACOBS DROK in huur, en verdeeld in 32 perceelen.
en 3. **Twee Grafsteden** op het KERKHOF te Langedijke.
Alles op de gebruikelijke tijden in 1856 te aanvaarden.
De VEILING en BESCHRIJVING zal gehouden worden op DINGSDAG den 18 December 1855, des voormiddags te elf uur, in de Herberg van de Weduwe J. M. SCHURER te Makkinga; terwijl de Verkoopboekjes, acht dagen bevorens, zijn te bekomen bij bovengenoemde NOTARISSEN, en de aanwijzing der Perceelen, gedurende denzelfden tijd, zal kunnen gevraagd worden van de BOSCHPLAATS, of de ZATHE onder No. 1, bij ENGBERT KLAZES RUITER te Leegduurswold, en van de ZATHE onder No. 2 bij den mede-Eigenaar A. J. DROK voornoemd.

Op Donderdag den 6 December 1855, 's morgens om 10 uren, te Zuidlaren, ten huize van ROELOF VOS, kastelein aldaar

Publieke Verkoop

van:

1o. **Eene BEHUIZINGE, SCHUUR** en groote **HOF**, waarin sedert onheugelijke jaren, met het beste succes is uitgeoefend het bedrijf van BROOD en STOET-BAKKER, staande op een der beste standen te Zuidlaren.
2o. **Onderscheidene perceelen best WEILAND**, gelegen onder Zuidlaren, waaronder stukken ter grootte van 4 à 5 BUNDERS.
3o. **Verschillende perceelen goed HOOILAND**, gelegen onder Zuidlaren.
4o. **Een stuk LAND**, gelegen aan het Westerdiep, **WEIDE en HOOILANDEN**, onder Schipborg.
5o. **Een stuk HOOILAND**, het BROEKLAND, gelegen onder Haren, groot pl m. 4 MATTEN.
6o. Ongeveer **20 Mudden best BOUWLAND**, gelegen op de Esch, te Zuidlaren.
7o. **HEIDEGRONDEN, VEENGRONDEN en TURFVEEN**, onder Zuidlaren.
Alles behoorende tot de Nalatenschappen van GEERT STRATING en Vrouw, te Zuidlaren overleden.
Nadere aanwijs te bekomen bij WILLEM BENINK te Zuidlaren.

Notaris Mr. C. E. KNIPHORST.

Op Vrijdag en zoo noodig **op Zaturdag den 14 en 15 December 1855, 's morgens om 10 uren te beginnen**, te Gieten, ten huize van JAN COPINGA aldaar

Publieke Verkoop

1o. Van **Eene groote BOERENPLAATS**, gelegen te Bonnen, gemeente Gieten, bestaande in **BEHUIZINGE en extra beste WEI-, HOOI-, BOUWLANDEN en VELDGRONDEN, WAARDEEL enz.**
Thans bewoond en in gebruik bij HARM JANS OTTENS, bij wien nadere informatien te bekomen zijn.
2o. Van **eene BOERENPLAATS** te Gieten, bestaande in een zeer **logeabel HUIS**, waarin sedert lange jaren met succes het beroep van LOGEMENTHOUDER is uitgeoefend, en zeer wel aan den Straatweg en anders gelegen, **WEIDE-, BOUW-, HOOILANDEN**, en **VELDGRONDEN, WAARDEEL**, thans bewoond en in gebruik bij JAN COPINGA te Gieten, alwaar nader aanwijs is te bekomen.
3o. Van de HELFT eener **BOERENPLAATS** op Bonnerveen, gemeente Gieten, BEREND BOERS PLAATSJE genaamd, bestaande in **HUIS, WEI- en BOUWLAND**, met eenig aan de Oostermoersche vaart gelegen **HOOILAND**.
4o. Van **2 VEENPLAATSEN**, gelegen te Gasselterboerveen, gemeente Gasselte, met daarop staand **HUIS** en daarop gelegen aangemaakte **GRONDEN**, zijnde de PLAATSEN **No. 11** en **No. 17** Zuidzijde aan de Markte van Gasselterboerveen, al ook ieder ruim 6 BUNDER.
5o. **Eene VEENPLAATS** in de Markte van Drouwen, **No. 18** Noordzijde, groot pl. m. 12 BUNDERS.
Alles behoorende tot de Nalatenschappen van JAN HARMS OTTENS en Vrouw AALTJE HOGENESCH, beide te Gieten overleden.

Notarissen { Mr. A. HOMAN. Mr. C. E. KNIPHORST.

Op Maandag den 17 December 1855, 's morgens precies om 9 uren te beginnen,

Groote Houtverkoop

van pl. m. **600 stuks EIKENBOOMEN**, waaronder veel extra **ZWAAR**, en **GAAFHOUT**, behoorende aan den Heer JAN WIEBES SANTES te Bunne, gemeente Vries, en aldaar op de plaats van dezen **op stam staande**, en **verscheidene groote perceelen SCHELHOUT**.

Notaris Mr. C. E. KNIPHORST.

De Notaris Mr. W. L. TONCKENS te Meppel, zal ten verzoeke van de Erfgenamen van wijlen JACOB JANS SCHIPHORST en ROELOFJE THELEN HOEK, in leven Echtelieden te Schiphorst, gemeente de Wijk, op VRIJDAG den 7 DECEMBER 1855, des voormiddags te 10 uren, ten huize van GEERT LUBBERINK te de Wijk, bij INZATE PUBLIEK **VEILEN** en op een alsdan te bepalen dag bij PALMSLAG of FINALE TOEWIJZING **VERKOOPEN**:
1o. Een **BOERENERF** en **twee KEUTERIJEN**, gelegen te Schiphorst, gemeente de Wijk, bestaande in drie HUIZEN, WEI-, HOOI- en BOUWLANDEN, groot 26 bunders, 74 roeden, 30 ellen.
2o. Twee **OEVERS**, gelegen aan de Rivier de Reest, groot 95 roeden, 70 ellen.
3o. Een **DITO**, gelegen te Meppel aan de Drentsche Hoofdvaart, groot 2 bunder, 11 roeden, 30 ellen.
Nadere informatien te bekomen ten Kantore van voornoemden Notaris

PUBLIEKE FINALE VERKOOP
VAN HET
LOGEMENT
de Koppel paarden,

staande en gelegen aan de Markt en op het aangenaamste en schoonste gedeelte der Stad Assen, uitzigt hebbende op de Hoofdvaart aldaar, waarin sedert meer dan 30 jaren de affaire van **LOGEMENTHOUDER** is uitgeoefend, voorzien van **12 VERTREKKEN**, waaronder **groote ZAAL** en **KEUKENS; ruime STALLING** voor meer dan **100 paarden**, met daarachter gelegen **TUINEN**, benevens eenige **GRONDEN**, alle gelegen te Assen.
Het LOGEMENT met BIJBEHOOREN bij INZATE gebragt op f 9676.—
De GRONDEN bij INZATE gebragt op - 4524.—
Welke VERKOOP zal gehouden worden in genoemd LOGEMENT
op WOENSDAG den 19 December 1855, des avonds te zeven uur, ten overstaan van den Notaris Jhr. Mr. A. W. VAN HOLTHE TOT ECHTEN te Assen, en ten verzoeke van de erven G. H. REIMERS en A. HOFSTE; aldaar dagelijks te bezien.

Mr. J. C. VAN SLOOTEN, Notaris te Veendam, zal ten verzoeke van den Heer G. A. KLIMP, Pel- en Koornmolenaar te Wildervank, op MAANDAG den 24 December 1855, des avonds te 7 uur, ten huize van den Logementhouder RIJKENS, te Wildervank, ***PUBLIEK VEILEN*** en ***VERKOOPEN***:

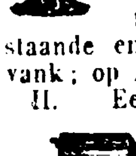

I. Een in den jare 1818 NIEUW GEBOUWDEN en WELBEKLANTEN
PEL- EN KOORNMOLEN,
met eene daarvoor gelegen **HUISPLAATS**, staande en gelegen aan het Oosterdiep te Wildervank; op No. 11.

II. Eene AANZIENLIJKE **BEHUIZING**, en **TUIN** daarachter, staande en gelegen ten zuiden van den Molen en de Huisplaats.
III. Eene **BEHUIZING** en **TUIN**, staande en gelegen aan het Westerdiep aldaar, onmiddelijk achter het tweede perceel.
IV. Twee KAMPEN **GROENLAND**, groot ruim een BUNDER, gelegen op No. 10, aan het Oosterdiep te Wildervank.
Over deze goederen zal naar 4 pCt. f 8000 op eerste Hypotheek kunnen beleend blijven.

MINISTERIE VAN JUSTITIE.
PROVINCIE DRENTHE.
AANBESTEDING.

Op DINGSDAG den 18 December 1855, des middags ten twaalf ure, zal, onder nadere goedkeuring, door den COMMISSARIS DES KONINGS in de Provincie Drenthe, of bij deszelfs afwezigheid, door een der LEDEN van de GEDEPUTEERDE STATEN en in bijzijn van den Heer HOOFD-INGENIEUR VAN DEN WATERSTAAT in het derde District, aan het LOKAAL van het PROVINCIAAL BESTUUR te Assen worden **AANBESTEED**:
Het doen van eenige VERNIEUWINGEN en HERSTELLINGEN aan-, benevens het eenjarig ONDERHOUD van het PROVINCIAAL GERECTSHOF te Assen, **ingaande den eersten Januarij en eindigende den laatsten December 1856.**

Deze AANBESTEDING zal geschieden alleen bij **Inschrijving**, overeenkomstig Art. 6 des BESTEKS.
Het BESTEK zal, behalve aan het LOKAAL van het MINISTERIE VAN JUSTITIE en aan dat van het PROVINCIAAL BESTUUR der Provincie Drenthe, te Assen ter lezing liggen op alle zoodanige plaatsen, alwaar gewoonlijk de BESTEKKEN van WATERSTAATSWERKEN in gemelde Provincie ter lezing gelegd worden.
Zullende drie dagen voor de BESTEDING de noodige aanwijzingen worden gedaan, en voorts nadere informatien te bekomen zijn bij den Hoofd-Ingenieur KOCK en Ingenieur DE QUARTEL, beide te Assen.
Assen, den 23 November 1855.

De Commissaris des Konings in Drenthe,
DE VOS VAN STEENWIJK.

VERPACHTING
VAN
RIJKSTOLLEN,

voor den tijd van DRIE JAREN.
Op DONDERDAG den 20 DECEMBER 1855, des voormiddags te 10 uur, zal de ONTVANGER DER REGISTRATIE EN DOMEINEN te Groningen, onder nadere goedkeuring van Z. E. DEN MINISTER VAN FINANCIEN, ten overstaan van Mr. J. W. QUINTUS, Notaris te Groningen, en ten huize van den Logementhouder G. H. UITHOF, aan de Groote Markt aldaar, voor den tijd van DRIE JAREN, ingaande den 1 APRIL 1856, in 'T OPENBAAR VERPACHTEN:
De ONTVANGST der TOLGELDEN aan de RIJKSBOOMEN op de groote wegen der 1e klasse van Groningen over Assen naar de Overijsselsche grenzen, van Groningen naar de Vriesche grenzen en van Groningen naar Delfzijl; waarvan de VOORWAARDEN op de gebruikelijke plaatsen zijn ter lezing gelegd, en bovendien voorhanden aan de KANTOREN van de ONTVANGERS DER REGISTRATIE EN DOMEINEN, waaronder de TOLLEN ressorteren.

De Ontvanger voornoemd,
POSTER.

BURGERLIJKE STAND.

Assen, 23—30 Nov. Bev. T. Geerts geb. Boelens, van ... Overl. G. B. Oostergetel, ml., $5\frac{1}{2}$ j.; W. Brink, vrl., ... 3 j.; H. G. Moes, vrl., bijna 2 j.; J. Ebeling, vrl., ongeh. ... j., M. G. Moes, vrl., 8 j.; A. Venema, ml., geh., ruim ... j.; H. van der Veen, ml., ong., 30 j.; J. Pomper, ml., ... 10 m.; E. M. L. Derksen, vrl., ruim 4 j.; Z. Siepel, ... ruim 1 j.; J. Götz, vrl., bijna $1\frac{1}{2}$ j.; J. Ferwerda, vrl., ... $5\frac{1}{2}$ j.; H. Moolhuijzen, vrl., ruim 2 j.; G. Verkerk, ml., ... $4\frac{1}{2}$ j.; G. Soer, vrl., ruim 5 m.; L. Keizer, ml., geh., ... 38 j.; E. D. Pijl, ml., geh., 55 j; G. Berkenbosch, vrl., ruim ...

MARKTBERIGTEN.

GRONINGEN, 27 Nov.

Tarwe, Jarige	70 N.pd.	/ —.—		Boekweit, zand 64	N.pd. /	
„ N. Oml.	68 „	„ 15.15		„ „ 66	„ „	
dito	70 „	„ 15 85		„ veen 64	„ „	
„ „ Old.	70 „	„ 15.60		„ „ 66	„ „	
„ „ „	72 „	„ —.—		Paardeboonen. . /	8.50 à	
Rogge, N. Inl.	66 „	„ 12.05		Groene Erwten. „	10.00 à	
„ „ „	68 „	„ 12.55		Graauwe „ „	10.00 à	
„ „ „	70 „	„ 13 05		Koolzaad . . . /	13.00 à	
Haver, N. dikke	40 „	„ 4 30		Gort, grove . „	12 50 à	
„ „	42 „	„ 4.50		Gort, parel , „	16 75 à	
„ Voer	36 „	„ 3.85		Olie, raap per vat	57.00 à	
„ „	40 „	„ 4.30		Raapkoeken.	à	
„ Zwarte	36 „	„ 3.75		Lijnkoeken	—.— à	
„ „	38 „	„ 4.00		Boter $\frac{1}{4}$ ton. . . .	—.— à	
Garst, N. wint.	54 „	„ 7.25		Boter $\frac{1}{8}$ „	à	
„ „ „	56 „	„ 7.75				
„ „ zomer	56 „	„ 7.00				
„ „ knob.	60 „	„ 7 90				

ASSEN, 29 Nov. Rogge / 11.00 tot / 11.65. Boekweit / ... tot / 8.90. Boter 87^5 a 90 ct. het N. ℔. Aardappelen / 2.0... / 2.50. Stroo / 10.00. Prijs van het Roggebrood / 0.83 de 6 N...
MEPPEL, 29 Nov. Rogge / 11.50 a 12.00. Boekweit / ... a / 9.00. Boter $1\frac{1}{2}$ N. ℔ / 1.40 a / 1.56. Boter per $\frac{1}{8}$ ... / 19 50 a / 21.00.
COEVORDEN, 26 Nov. Rogge / 12.00. Boekweit / ... Boter / 0.80.
HOOGEVEEN, 27 Nov. Rogge / 12.15. Boekweit / ... Haver / 0.00. Honig per ℔ / 0.00. Boter het N. ℔ / 0.85.
AMSTERDAM, 28 Nov. TARWE. Heden alleen bij g... gedaan: 127 ℔ n. Rijn / 540. — ROGGE bij gerijven als v... 120 ℔ Pruissische / 400; 120 ℔ oude dito / 405; 118 ℔ ... steinsche / 378. — GARST lager afgegeven; 115 ℔ Deen... / 275. — HAVER zonder handel. — BOEKWEIT prijshoud... 118 ℔ Oldenburger / 292. — KOOLZAAD op het Najaar ... veranderd, op het Voorjaar £ $\frac{1}{2}$ lager; Noordstrand £ 9... gering Eider £ $84\frac{1}{2}$; Vriesch £ 88; Oostvriesch £ 92, ... v. Olie in Nov. £ 107; April £ $105\frac{1}{2}$. — LIJNZAAD zo... handel. — RAAPOLIE prijshoudend; op 6w. / $59\frac{1}{4}$; Vlie... / 58, $\frac{1}{4}$; 1o. Dec. / 57; Mei / $57\frac{1}{2}$, $\frac{3}{4}$. — LIJNOLIE aangenamer; op 6w. / 45; Vliegend / $43\frac{3}{4}$; 1o. Dec. / 42... Maart / $43\frac{3}{4}$; April / 44; Mei / 44, $\frac{1}{4}$. — HENNEPOLIE ... 6w. / $53\frac{1}{4}$; Vliegend / 52. — RAAPKOEKEN per 1040 ... / 122 a 125. — LIJNKOEKEN per 104 stuks / 14 a $17\frac{1}{2}$ ... MOUTWIJN / 24 per vat contant met veel handel — JENEVER 100 % Amst. proef / $28\frac{1}{2}$ a 29 per vat contant.

PRIJSCOURANT DER EFFECTEN.
AMSTERDAM, 29 Nov. 1855.

			GEBLEVEN.				GEBL...
Nederl. W. S.	$2\frac{1}{2}$	pct.	$61\frac{15}{16}$	*Polen.* Oblig.	4	pct.	
„ „	3	„	$73\frac{1}{4}$	*Spanje.* Oblig.	$1\frac{1}{4}$	„	19
„ „	4	„	$91\frac{7}{8}$	Obligatiën	3	„	
Amort. Synd.	$3\frac{1}{2}$	„	$88\frac{3}{4}$	Binnenl.	3	„	32
Handelm.	$4\frac{1}{2}$	„		Amortisable			6...
O. I. Leening	4	„	$92\frac{1}{4}$	Bewijz. Coup.			4...
Aand. Holl. Spoorw.				*Oostenrijk*,			
Aand. Rijn Sp.	$4\frac{1}{2}$	„	100	Oblig. Goll	5	„	
Haarl. Meer	5	„		„ „	4	„	
Rusl. Ob. Hope	5	„	$101\frac{1}{4}$	„ Metal.	4	„	62
Dito 1828/29	5	„	$100\frac{1}{8}$	„ „ N.	5	„	72
Cert. 1831/33	5	„		„ „	$2\frac{1}{2}$	„	31
Dito 1840	4	„	$74\frac{3}{4}$	*Belgie*, Cert.	$2\frac{1}{2}$	„	
Dito Stieglitz	4	„	$73\frac{7}{8}$	Rothschild	$2\frac{1}{2}$	„	49
Ins. in Assign.	6	„		*Portug.*, Oblig.	3	„	40
Cert. van dito	6	„	$56\frac{3}{8}$	„	4		
				Amerika Bank-Act.			13...

GEDRUKT BIJ **GRATAMA** TE ASSEN.

betreurt, dat Gij de hulp aan Coevorden te verleenen afhankelijk hebt gesteld van de verwezenlijking eener zaak, op welke, blijkens de geschiedenis der laatste zestien maanden, zoo weinig te rekenen schijnt te zijn.

»Het is U. Mijne Heeren! bekend, dat zich te Coevorden eene Maatschappij heeft geconstitueerd, welke een kapitaal van *f* 25.000 heeft bijeengebragt; ten einde daarmede en onder 't genot der gewenschte subsidien van 't Rijk, de Provincie en deze stad het Kanaal tot stand te brengen.

»Het Gemeentebestuur van Coevorden stond onder nadere approbatie een subsidie van *f* 10.000 toe ter bevordering van dat doel.

»Het Hoog Bestuur des Lands heeft laatstelijk ter begrooting eene som van *f* 60.000, in drie jaren te betalen, uitgetrokken voor het kanaal, en daardoor een schitterend bewijs geleverd van den ernstigen toeleg, om Coevorden te helpen.

»Men mag met gegrond vertrouwen verwachten, dat de Wetgevende Magt haar zegel zal hechten aan dit voorstel, van 's Rijksbestuur uitgegaan.

»Wordt zulks het geval, dan zal voor het scheepvaart- en afwateringskanaal van Coevorden naar de Groote Vecht, waarvan de kosten begroot zijn op *f* 120.000 à *f* 125.000, doch welke zeker hooger zullen loopen ten gevolge van 't stijgen der prijzen van materiëel en arbeid, nog eene som van *f* 25.000 à *f* 30.000 vereischt worden.

»Noch de ingezetenen van Coevorden, noch de Gemeente zelve, verstoken als ze zijn van de vroegere voordeelen, door vesting en garnizoen aangebragt, zijn in staat deze gelden op te brengen.

»De Provincie Overijssel heeft getoond ongenegen te zijn, om het Kanaal te subsidiëren.

»Het is dus alleen van de Provincie Drenthe, dat men met grond verwachten kan de hulp te zullen ontvangen, zonder welke de daarstelling van het kanaal achterwege moet blijven.

»Het Bestuur dier Provincie heeft door zijne besluiten getoond, genegen te zijn om Coevorden te hulp te komen, en de ontbrekende *f* 25.000 te willen geven, indien slechts door het verleenen van die hulp de voltooijing van lijn B der Drentsche Kanaal-Maatschappij niet werd tegengegaan. — In hoe verre dit zou kunnen geschieden, is ons

duister, en wij laten de vrees hiervoor in zijne volle waarde. Maar wij vragen alleen: Wat helpt der gemeente Coevorden die toezegging tot hulpverleening, indien daaraan eene voorwaarde verbonden wordt, welks vervulling reeds zoo lang is achterwege gebleven, en nog in de donkere toekomst verborgen ligt. Voorzeker zoo doende is Uwe bebelofte voor Coevorden van geene waarde, en Uwe ondersteuning bestaat slechts in schijn, maar niet in wezen.

»Het bestuur van Coevorden kan dan ook niet aannemen, dat Gij bij voortduring die belemmerende voorwaarde aan Uwe toezegging zult blijven verbinden, maar gelooft, dat Gij de gewenschte hulp op zoodanige conditien aan Coevorden zult verleenen, dat de Drentsche Kanaalmaatschappij geene schade onderga, en Coevorden gered worde.

»Dit zou, naar ons inzien, zeer gemakkelijk kunnen geschieden, door een termijn van één jaar te bepalen, binnen welken de eventuele daarstelling van lijn B der Drentsche Kanaalmaatschappij zal moeten verzekerd zijn, en aan Coevorden de gevraagde f 25000» mede toe te staan, om het even of dit resultaat binnen dien termijn al of niet wordt verkregen.

»Zoodoende zal de Drentsche Kanaal-Maatschappij zich nog gedurende een geheel jaar kunnen beijveren, om de eventuele daarstelling van lijn B te verzekeren en Coevorden zal na verloop van dat jaar in staat gesteld zijn, om het sints een halve eeuw gehoopte kanaal aan te leggen.

»Het is op deze gronden, dat het gemeente-bestuur van Coevorden met den meesten eerbied verzoekt:

»Dat het UEdel Groot Achtbaren behage tot de daarstel-»ling van het afwaterings- en scheepvaartskanaal van Coevor-»den naar de Groote Vecht toe te staan eene subsidie van »*f* 25.000, in plaats van het vroeger verleende, onder »voorwaarde, dat dit geld eerst zal worden uitbetaald in »den jare 1856.

Ter visie en nader aan de orde.

Wordt gelezen en ter visie gelegd, om in de eerstvolgende vergadering aan de orde te worden gesteld, eene missive van heeren Ged. Staten van 19 dezer no. 29, daarbij te kennen gevende, dat, terwijl op de begrooting der Provincie over 1856 zijn uitgetrokken de interessen van het Prov. fonds voor den aanleg van kanalen, ten bedrage van

f 2842.50, de inschrijvingen 2½ pCt. Nat. Werk. Schuld, waaruit het fonds bestond, krachtens de bij kon. besluit van 10 Sept. j.l. no. 30 goedgekeurde beschikking van de Staten van 19 Julij te voren no. 19 zijn verkocht en met de loopende renten bestemd tot aflossing, ingeval van conversie, van de twee eerste serien der geldleening ten laste der Provincie tot deelneming in de Drentsche Kanaalmaatschappij en uit dien hoofde voorstellende, om, vermits gevolgelijk deze interessen niet mede strekken kunnen tot dekking van de gewone uitgaven van de dienst van 1856, in het daardoor ontstaande te kort te voorzien door een gedeelte van het vermoedelijk batig saldo van de dienst van 1854, ten beloope van f 3000» ter begrooting van 1856 over te brengen.

Wordt gelezen en ter visie der leden gelegd, om in de eerstvolgende vergadering aan de orde te worden gesteld, een brief van Ged. Staten van 19 dezer no. 32, daarbij voorstellende, om zeker stukje gronds, gelegen te Steendijk, onder Assen, aan den Rolderweg, hetwelk van *T. Boering* aldaar ten behoeve van de Provincie voor de som van f 150» is aangekocht, om daarop een tolhuis te bouwen, doch dat later gebleken is voor die bestemming ongeschikt te zijn, aan den verkooper, die zich daartoe genegen heeft verklaard, voor dezelfde som, benevens de kosten van overdragt, weder over te dragen, en verzoekende tot die overdragt, onder 's konings goedkeuring, gemagtigd te worden.

De *Voorzitter*: Ik meen dat de heer *Sluis* een schriftelijk voorstel wenscht te doen, mag ik den heer *Sluis* verzoeken hetzelve voor te lezen?

De heer *Sluis* leest daarop het bedoelde voorstel, strekkende, naar aanleiding van bezwaren, door den heer Minister van Binn. Zaken ingebragt tegen de op de Prov. begrooting voor 1856 voor memorie uitgetrokkene posten van ontvang en uitgaaf, wegens van het Rijk te ontvangene huur of vergoeding voor het gebruik van het gebouw van het Prov. Geregtshof en wegens kosten van onderhoud van dat gebouw, dat de Staten aan Ged. Staten zullen gelieven op te dragen, om, na het instellen van een naauwkeurig onderzoek, zoo op het punt van het regt der Provincie op vergoeding op zich zelve als op dat van den feitelijken

toestand der zaak in andere Provincien, aan de Staten om-
trent een en ander rapport, en, zoo noodig, bepaalde voor-
stellen te doen in de aanstaande zomervergadering.

Ter visie en nader aan de orde.

Bij monde van den heer *Sluis*, brengt de commissie
voor het verzoek van leden en gecommiteerden der Herv.
gemeente van Hijkersmilde en Kloosterveen om een subsi-
die uit de kas ad pios usus tot de kosten van eene te bou-
wene predikantswoning bij de hulpkerk te Bovensmilde
rapport uit. De conclusie van dit rapport luidt aldus:

»Bij de onzekerheid echter die hier bestaat, zoo op het
punt der kerkelijke regeling der geheele zaak van de vesti-
ging van een predikant te Bovensmilde, als omtrent hen,
aan wie hier subsidie zou behooren te worden toegekend,
meent de Commissie u te moeten ontraden al dadelijk een
subsidie te verleenen. Zij meent echter, dat daarop een
bepaald uitzigt gegeven moet worden, en, in de meening
dat een bedrag van 60°/o van de kosten van den bouw der
pastorie uit de kas ad pios usns, gevoegd bij de toegezegde
hulp van particulieren en van die, welke billijkerwijze uit
het bovenbedoeld fonds mag worden verwacht, de uit-
voering van het plan zal verzekeren, heeft zij de eer, te
adviseren dat de Staten zullen besluiten:

te verklaren, dat zij genegen zijn een subsidie van 60 %
van de kosten te verleenen tot den bouw eener predikants-
woning te Bovensmilde, zoodra hun van eene behoorlijke
regeling der zaak van de vestiging van een predikant voor
de Hervormden aldaar zal zijn gebleken — en het verzoek
daartoe nader door hen, die het aangaat, tot hen zal zijn
gebragt; onder voorwaarde echter, dat de bouw zal plaats
hebben, ter kennis en goedkeuring van het Collegie van
Gedeputeerde Staten, op de wijze nader bij een dan te ne-
men besluit aan te geven."

De *Voorzitter*: Ik stel voor de Commissie voor de ge-
nomene moeite te bedanken en het rapport ter visie te leg-
gen, om in eene volgende vergadering aan de orde te wor-
den gesteld.

Daartoe wordt besloten.

Bij monde van den heer *Sluis* brengt de Commissie, in
wier handen de rekening van de kas ad pios usus gesteld
is, rapport uit. Zij adviseert tot goedkeuring.

De *Voorzitter*: Ik stel voor, omtrent dit rapport hetzelfde besluit te nemen als omtrent het vorige.

Daartoe wordt besloten.

Aan de orde wordt gesteld het rapport nopens het onderzoek van hetgeen door Ged. Staten is verrigt in de zaken der Drentsche Veen- en Midden-Kanaalmaatschappij.

De *Voorzitter*: Door het Collegie van Ged. Staten ben ik gemagtigd te verklaren, dat hetzelve, tengevolge der opmerking, aan het slot van het rapport door de Commissie medegedeeld, niet meer kan en mag aandringen op het vroeger gedaan verzoek, om in dezen een goed- of afkeurend votum uit te spreken, omdat het hier geldt een punt van bevoegdheid, waarover verschillend schijnt te kunnen worden gedacht, doch dat dit intusschen niet wegneemt, dat het aan het Collegie hoogst aangenaam zal wezen, wanneer een lid der Vergadering een voorstel mogt doen, invoegen vroeger door het Collegie verlangd, omdat hetzelve meent dat de waardigheid *en* van de vergadering *en* van het Collegie van Ged. Staten het wenschelijk maakt, dat in dezen van de zienswijze der vergadering blijke.

Ik verklaar de discussien geopend.

De heer *J. T. Homan*: Het is aan de vergadering bekend, dat in de laatste zomervergadering op aandringen van Ged. Staten eene commissie is benoemd, om te onderzoeken al hetgeen door Gedeputeerde Staten is verrigt in de zaken van de Drentsche Veen- en Midden-Kanaalmaatschappij, en om van hare bevinding aan de Staten rapport uit te brengen. Toen dit besluit zou genomen worden, was ik tegen het benoemen eener commissie; ik was vangedachten, dat de interpellatie haar gevolg had gehad, daar het interpellerend lid verklaarde voldaan te zijn; de vergadering begreep het echter anders, benoemde eene commissie en mij tot lid daarvan; ik begreep het besluit der vergadering te moeten eerbiedigen; ik heb echter later ingezien, dat al wat in dezen is gedaan, onbevoegdelijk is geschied. Ik beroep mij op art. 163 der Prov. wet; dit beperkt de bevoegdheid van de Staten, om verantwoording van Ged. Staten te vragen, tot de handelingen, in de artt. 152 tot 162 omschreven; wanneer men deze bedaard nagaat, dan zal men zien, dat daarin zaken behandeld worden, vreemd aan het onderwerp van het rapport; integendeel, het rapport loopt over zaken, bedoeld bij art 151; art. 151 is niet

begrepen onder de artt., waarnaar art. 163 renvoijeert; ook art. 165 komt niet voor onder de artt., opgenoemd in art. 163. Ik kan mij, ten gunste van mijn gevoelen, ook nog beroepen op de memorie van toelichting, waaruit blijkt, dat Ged. Staten door de Staten ter verantwoording kunnen worden geroepen over huishoudelijke onderwerpen, maar niet ten aanzien van de uitvoering der algemeene wetten; in dit opzigt zijn zij werktuigen der algemeene regering Ten bewijze dat het rapport loopt over de uitvoering van een kon. besluit, beroep ik mij op den brief van Ged Staten zelve van 17 Feb. j.l. aan den Minister van Binn. Zaken, waarin zij zeggen, dat alles wat Ged. Staten in dezen hebben gedaan, zich grondt op het Kon. besluit van 1819. Ik meen genoeg gezegd te hebben, om aan te toonen, dat alles, wat in dezen is geschied, onbevoegdelijk is gedaan, en stel voor, dat de vergadering besluite, *dat alles, wat in dezen is geschied, door haar onbevoegdelijk is gedaan en de discussien sluite.*

De heer *Sluis*: Ik wensch over de zaak te spreken in tweederlei opzigt: eerst meer historisch over de zaak zelve der interpellatie, en van 't onderzoek dat daaruit later is voortgevloeid, dan over de vraag der bevoegdheid.

Wat is er van de interpellatie zelve?

De heer *Oosting* is begonnen met te zeggen, dat Ged. Staten in hun verslag over 1854, aan de Staten uitgebragt, uitdrukkingen hebben gebezigd, waardoor het bestuur der Veen- en Midden-Kanaal-Maatschappij geheel onverdiend in een ongunstig daglicht werd gesteld.

De interpellatie zelve bestond in de vraag. of niet bij Ged. Staten was ingekomen zekere resolutie van den Minister van Binn. Zaken, op een adres van het bestuur der Maatschappij, van 10 Januarij 1855, van welke resolutie, indien ze ontvangen mogt zijn, hij zou gewenscht hebben, dat in het verslag ware melding gemaakt, als zullende daardoor naar zijne meening, dat bestuur voor verdenking bij het publiek zijn gevrijwaard geworden.

Op de vraag, of de door den heer *Oosting* bedoelde beschikking van den Minister bij Ged. Staten was ontvangen, is naar waarheid toestemmend geantwoord. Die beschikking is nu met al de overige stukken ter uwer tafel overgebragt. De inhoud is u bekend. Ware de zaak daarbij gebleven, dan zou welligt het bestuur der Maatschappij bij het publiek voor verdenking zijn gevrijwaard (ik bezig

de uitdrukking van den heer *Oosting*, zonder met hem in te stemmen, als hij meent dat de strekking van de periode in het verslag geweest is, om dat bestuur in verdenking te brengen), maar dan zou ongetwijfeld het Collegie van Ged. Staten in verdenking zijn gebragt, of liever onder verdenking gebleven. Ik geloof dat de laatste uitdrukking meer naauwkeurig is. Immers de Ministeriele beschikking stelde Ged. Staten in zeker opzigt in het ongelijk.

Kon de zaak zóó afloopen? Welligt zegt iemand: Ged. Staten konden gerust zijn, waren ze overtuigd wel gehandeld te hebben. Mijne heeren, ik houd het er voor, een gerust geweten is de grootste schat. Zoo is het voor den mensch in 't bijzonder. Ik zal niet zeggen, dat het voor een Collegie van bestuur anders is, maar dit behoeft daarenboven de noodige kracht van bestuur. Van die kracht ligt ook een element in de publieke opinie. Omtrent die opinie mag het niet geheel onverschillig zijn, te minder als ook de Regering er in schijnt te deelen. Mijne heeren! ik wensch te spreken met eerbied van de Hooge Regering, maar ik schroom het niet hier uit te spreken, wat ook ten tegendeele gezegd is, de zaken toonen aan, dat bij haar in dezen Ged. Staten niet boven verdenking staan.

De zaak kon zoo niet afloopen. Gij stemt het mij toe, Ged. Staten hebben wel gedaan met aan te bieden openlegging van de geheele zaak en daarvan te verlangen een naauwkeurig onderzoek.

Het resultaat van dat onderzoek ligt nu open. Het verslag, ik moet het de eer geven, is onpartijdig en naauwgezet. Dat het niet geheel volledig is, wie zal het wraken? 'T was ook met den besten wil zeer moeijelijk om alles te vermelden wat meldenswaardig was. Ik hoop nog een enkel punt te releveren, dat in 't verslag niet is opgenomen.

Zooveel is zeker: er blijkt uit, Uwe Gedeputeerden zijn in verdenking gebragt. Zij zijn beschuldigd bij de Regering, de Drentsche Veen- en Midden-Kanaal-Maatschappij te hebben bemoeijelijkt, tegengewerkt.

Is dit voor U. M. H! eene onverschillige zaak? Gaat ze u niet aan? Ze kan u niet onverschillig zijn, ze gaat u aan, omdat het collegie van Ged. Staten, wat er ook is van een afzonderlijke werkkring, aan 't zelve aangewezen, altijd Gedeputeerd, gekozen is uit uw midden, een uitvloeisel is van uw collegie.

Maar vooral gaat u de zaak aan, omdat uwe Ged. ve dacht zijn gemaakt bij de Hooge Regering, en de ve dachtmaking daar heeft gewerkt. Nu geldt het niet alle de eer van uw Gedeputeerd bestuur, het geldt ook h belang van het gewest, dat Ged. Staten moeten voorsta bij de Regering.

Is er iemand onder u die twijfelt daaraan, dat de ve dachtmaking, de beschuldiging heeft gewerkt bij d Hooge Regering? Dan verzoeke ik, dat hij zich verklar uit de geschiedenis dierzelfde Maatschappij kan ik da nog een feit mededeelen, dat van latere dagteekening is doch in verband tot het voorgevallene, het buiten all bedenking stelt, dat de Regering het oor leent aan d zoodanigen, die ons Collegie in verdenking zoeken t brengen. Ik herhaal het, mijne heeren! ik zal den eer- bied, dien wij aan de Regering verschuldigd zijn, niet ui het oog verliezen. Maar in deze zaak is zoo vreemd jegen ons gehandeld, dat ik moeite heb, woorden te vinden, on het juist uit te drukken.

Weet de Minister alles, wat hier gebeurd is, Mijne Hee- ren? Een Minister kan niet geheel bekend zijn met alles, wat zijn departement betreft; hij moet uit den aard de zaak veel aan anderen overlaten. Ik kan niet gelooven, da de Minister deze zaak in haar geheel kent en den loop daar van naauwlettend heeft gevolgd. Dan kon ze, meen ik, dien loop niet genomen hebben. Ik wenschte wel, dat Z. E. de Minister van Binnenl. Zaken hier tegenwoordig wa en hoorde wat hier werd verhandeld. Ik zou er mij goede gevolgen van voorstellen.

Maar nu verder: heeft het verslag en hebben de daarbij overgelegde stukken eenigen grond voor verdenking tegen Ged. Staten opgeleverd?

Wij hebben u, M. H. alles overgelegd wat tot de zaak betrekking had. Niets is teruggehouden: alle oorspronke- lijke stukken, zelfs de rapporten van leden van 't collegie zijn medegedeeld.

Ik begin met de aanvraag om concessie en 't geen des- wege bij het collegie is voorgevallen.

Hier moet ik herinneren, wat ook U moet zijn in het oog gevallen: één lange draad van *spoed* verbindt als 't ware al de deelen van de behandeling dezer zaak. Het is *spoed*, veel *spoed*, meer *spoed* — en nog *spoed*. Ged. Staten hebben de zaak behandeld met *bekwame*